

7/238

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1529

Konu :Yazılı Soru Önergesi

15522

12 ARALIK 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığının 18.10.2007 tarih ve KAN.KAR.MD.A.0 1 .0.GNS.0. 10.00.02-7/238-661/1896 sayılı yazıları.
b) Başbakanlık KAN.KAR.MD.nün 01.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-9-14/4145 sayılı yazısı.

Balıkesir Milletvekili Sayın Ergün AYDOĞAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/238 esas no'lu yazılı soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :

- Önerge cevabı (5 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGÜN AYDOĞAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/238 ESAS NO'LU)

Çanakkale ve Balıkesir sınırları içinde kalan Türkiye'nin akciğerleri ve turizm cenneti konumundaki Kaz Dağları, milyonlarca ağacı, zengin bitki örtüsü, yeraltı suyu kaynakları, kaplıcaları, geniş zeytinlikleri, barındırdığı yaban hayatı ve yaklaşık 1.5 milyon nüfusuyla Türkiye'nin en önemli yaşam alanlarından biridir.

Ülkemizin "Turizm Geleceğinde" çok önemli bir yere sahip olan Eko (Soft) Turizmin öncü gelişme bölgesi Kazdağları, başka hiçbir bölge ile kıyaslanamayacak kadar hassas bir dengeye sahiptir. Kazdağları, yalnızca ülkemizin bir kültür ve doğa mirası değil, dünyanın "Oksijen Cumhuriyeti" olarak tanımladığı ve değer verdiği bir bölgedir. Ancak Kaz Dağları ile çevresi şimdi maden arama çalışmalarının verdiği ve sonrasında sebep olacağı zarar nedeniyle tehdit altında.

Hızla değişen dünyanın gündeminde insanlığın en büyük ve ortak problemi ve endişesi haline gelmiş olan çevre ve çevresel dengelerin bozulması giderek daha fazla önem taşıırken ülkemizde aynı önem gösterilmemektedir. Elbette Ülkemizde madencilik ya da başka yatırım faaliyetleri olacak ama bunlar seçilmeli ve ülkemizin yaşam destek sistemlerine zarar vermeyecek ölçülerde yapılmalıdır. Bölge ne yazık ki madencilik faaliyetleri nedeniyle, henüz işletme ruhsatı alınmamış olmasına rağmen yapılan faaliyetler ile tahrip edilme sürecine girmiş durumdadır.

Maden çalışması gerçekleşirse bölgenin kritik seviyedeki su kaynakları tükeneceği gibi atık sular Körfezdeki tüm yaşam alanları için tehdit oluşturacak, tarım ve hayvancılık yapılamaz hale gelecektir. Bölgenin zeytin başta olmak üzere geçimi tarım ve orman ürünleridir. Yapılmak istenen maden çalışması dahil tüm çevre kirleticileri yerel ekonomiyi bozacaktır.

Bütün bu tespitlere rağmen:

SORU 1

Bölgede başlatılan maden arama-sondaj çalışmalarının durdurulması düşünülmüyor mu?

CEVAP 1

Bölgede 3213 sayılı Maden Kanununun ilgili hükümlerine uygun olarak maden arama ruhsatı verilen ruhsat sahiplerinden, Kanunun 7. maddesine istinaden orman izinlerini alanlar maden sondaj faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Sondaj arama faaliyetlerini gerekli izinleri almadan yapan veya çevre ve insan sağlığına zarar verdiği tespit edilen sahalardaki faaliyetler Kanunun 7. maddesi gereği durdurulmaktadır.

SORU 2

Enerji Bakanlığı Maden Dairesi'nden bölgede maden arama-sondaj ruhsatı olarak çalışma yapan kaç şirket bulunmaktadır?

CEVAP 2

Biga yarımadasında (Balıkesir-Havran ilçesi dahil) maden arama ve işletme ruhsatı olarak sondaj faaliyeti yapan 8 şirket bulunmaktadır.

SORU 3

Çan, Bayramiç ve Çanakkale'de 13 bin 252 hektar alan için arama ruhsatı alındığı, 600'ün üzerinde sondaj yapıldığı ve sondaj sırasında binlerce ağacın kesildiği doğrudur?

Yapılan çalışmalar sonrasında:

- * Doğanın katledilmesi geri dönülmez kayıplara neden olmayacak mıdır?**
- * Madenlerin çevredeki yaşama, insanlara ve psikolojilerine vereceği zararlara rağmen çıkartılması bölge insanının ve doğanın feda edileceği anlamına gelmiyor mu?**

CEVAP 3

Bugüne kadar Çan, Bayramiç ve Çanakkale sınırları içinde toplam 679 adet sondaj yapılmıştır. Orman arazileri içerisinde madencilik faaliyetlerinin yapılabilmesi için Kanunun ilgili maddesi uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığından izin alınması gerektiğinden bu sondajlar için kesilen ağaç sayısı ile bilgiler Bakanlığımızda mevcut değildir.

Ruhsat sahiplerince sondaj faaliyetleri gerçekleştirilirken öncelikli olarak ağaçsız orman arazileri ile sık ormanlık alanlarda ise yangın önlemek için açılan yollar tercih edilmektedir. Bu alanların tercih edilmesine karşın bu ve ormanlık alanlarda sondaj yapmak için ilgili Orman teşkilatından orman izni alınmaktadır.

Madencilik sektöründe, çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılmasının, madencilik süreçlerinde ya da sonrasında çevrenin korunmasına ya da yenilenmesine yönelik önlemlerin alınmasının, sektörün gelişimini engellemeyecek, aksine genel anlamda sektörün gelişimine, bulunduğu bölgenin gelişmesine ve kalkınmasına yönelik katkı yapacağı düşünülmektedir.

SORU 4

Tüm çalışmaların yasal izinle ve orman işletmesinin kontrolü altında olması şirketlerin sebep olduğu ağaçların kesilmesi, doğal yapının tahrip olması durumunu haklı mı gösteriyor?

CEVAP 4

Bakanlığımız faaliyetleri ilgili mevzuatlar çerçevesinde sürdürülmektedir.

SORU 5

Madenlerin, 1.5 milyon nüfusu barındıran Kaz Dağları ve çevresi için felaket olacağı inkar edilemez bir gerçektir. Olumsuz etkilerinin şimdiden görülmesi, derin sondaj nedeniyle, köylerin kullandığı suyun bulanık akmaya başlaması, bunun üretime geçilmesi halinde yaşanacak sıkıntıların işareti olduğu anlamına gelmiyor mu?

CEVAP 5

Maden arama faaliyeti olarak sondajlar yapılırken genellikle su ve bir kil türü olan bentonit kullanılmaktadır. Bu maddelerin su kaynaklarına karışması lokal bir olay olup, genelleştirilmesi doğru görünmemektedir. Karışmanın oluşması halinde bile suların bulanık akması haricinde başkaca bir sıkıntı yaratmayacaktır. Üretim safhası ayrı bir safhadır ve bu safhaya ilişkin gerçekleştirilmesi gereken değerlendirme çalışmaları, alınması gereken izin ve tedbirler bulunmaktadır.

SORU 6

2004 yılında kabul edilen Maden Kanunu'yla ilgili yönetmeliğin, her türlü sahada maden arama imkânı tanınması, bölgesel özelliğe bakılmadan izin verilmesi sonucunda, yönetmeliğin uygulamada doğuracağı sakıncalar nedeniyle tekrar gözden geçirilmesi ile ilgili herhangi bir çalışma yapılacak mı? Uygulamadaki yönetmelik geleceğin doğasını yok etme değil koruma amaçlı işlemek zorunda değil midir?

CEVAP 6

3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesi gereği ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan **"Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği"** madencilik faaliyetinin yapılma ihtimali olan; Orman, muhafaza ormanı, ağaçlandırma alanları, kara avcılığı alanları, özel koruma bölgeleri, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, tarım, mera, sit alanları, su havzaları, kıyı alanları ve sahil şeritleri, karasuları, turizm bölgeleri, alanları ve merkezleri ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, askeri yasak bölgeler ve imar alanları ile mücavir alanlarda, madencilik

faaliyetlerinin çevresel etki değerlendirmesi, gayri sıhhi müesseseler ile ilgili hususlar dhil hangi esaslara göre yürütüleceğini belirlemiş olup, madencilik faaliyetlerini belli bir disiplin altına almıştır. Uygulamadaki bu Yönetmelik geleceğin doğasını yok etmek için değil, madenlerin bulunduğu alanları ve çevreyi korumayı hedeflemektedir.

SORU 7

Devlet kendi gözetiminde “orman işletmesinin kontrolü altında” bölgede maden arama-sondaj ruhsatı alan şirketlerin, rezerv belirlemek için çalıştıkları sahalarda ağaçları kesip yerin metrelerce altına inerek sondaj yapmasına izin veriyor. Yaklaşık 1 gram altın için bir ton toprak kazıldığı ve üretimde siyanür kullanılabileceği için işletme aşamasında doğal yapının çok daha fazla tahrip olacağı düşünülen maden ocaklarının çalışmasını durdurmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 7

Cevher olarak altının çıkarılması esnasında siyanür kullanılmamaktadır. Altın retiminde siyanür, açık ortamda değil kapalı ortamda yani tesislerde sadece altın içeren cevherdeki metal altını çözeltiye almak (siyanür liçi) için kullanılmaktadır. Ayrıca siyanür liinin gerçekleştirileceği tesis inşa edilmeden önce ED Prosedürü kapsamında işlem yapılarak Cevre ve Orman Bakanlığından ED Olumlu Kararı alınması gerekmektedir.

Altın madeni ile ilgili ocak işletmeciliğinde de diğer metal madenlerinde yürütülen işletme yöntemleri uygulanır. Altın için farklı bir ocak işletme yöntemi uygulanmaz. Yeraltı veya yerüstü işletmeciliği kararı verilirken, alternatif projeler üretilir. Işletme projesinin uygulama kararının verilmesinde; ekonomiklik kriterleri, doğal topoğrafik yapıyı korumaya yönelik düşünce ve kurallar belirleyicidir. Madencilik faaliyeti esnasında evre Kanununun ortaya koyduğu ilkeler ışığında flora ve faunanın korunmasına ya da en az tahribatla gerçekleştirilmesine zen gösterilir. Maden Işleri Genel Müdürlüğü tarafından maden sahalarında yapılmakta olan faaliyetler 3213 sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği ve Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği çerçevesinde periyodik olarak denetlenmekte ve yalnızca kanun hükümlerine aykırı olarak proje dışı faaliyetin yapıldığı tespiti halinde gerekli önlemler alınıncaya kadar ruhsat sahalarındaki faaliyetler durdurulmaktadır.

SORU 8

Yeraltı zenginliklerinin yer üstüne çıkartılmasının öneminin yanında, yer üstündeki zenginliklerin yeraltındaki maden zenginliklerinden kıyaslanamayacak kadar değerli ve ülke ekonomisi açısından daha verimli olduğu gerçeği neden göz ardı edilmekte. Bu konudaki değerlendirme neye göre yapılmakta?

CEVAP 8

Sanayinin hammaddesi olan madenlerin de ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla yer üstü zenginliklerimiz ile yeraltı zenginliklerinden sadece birinin tercih edilmesi yerine, her ikisinin de birlikte ülke ekonomisine katkısının sağlanması uygun görülmektedir.

SORU 9

Kazdağı etekleri dünyanın nadide zeytinliklerinden biridir. Maden çalışmaları ile “Zeytin yasası” çiğnemektedir. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz?

CEVAP 9

Kaz dağları ve çevresindeki nadide zeytinlikler ile ilgili olarak Zeytin Kanununun uygulayıcısı olan yetkili kurum, valiliklerdir.

SORU 10

Türkiye’de korunması gereken doğal alanların yaklaşık %80’inin hala hiçbir koruma statüsü yok. Bu koruma boşluğu bilinçli bir politika mıdır? Burada korunmak istenen kimdir?

CEVAP 10

Ülkemizde korunması gereken doğal alanlar ile duyarlı bölgelerin korunması için gerekli yasal düzenlemelerin çoğu AB ile uyumlu hale getirilmiş olup, ayrıca bu alanların korunması ile ilgili kabul gören uluslararası her türlü anlaşmaya da uyulma mecburiyeti bulunmaktadır.